

België - Belgique
P.B. - P.P.
8500 Kortrijk
BC 20258

KONINKLIJKE EN MENS LIEVENDE VERENIGING DER
DRAGERS van ERETEKENS en MEDAILLES van BELGIË
VOOR DADEN VAN MOED, ZELFOPOFFERING EN VAN MENS LIEVENDHEID

ONDER DE HOGE BESCHERMING VAN Z.M. DE KONING
EN HET EREVOORZITTERSCHAP VAN DE BURGEMEESTER VAN BRUSSEL

VADERLANDSE VERENIGING
Zonder winstgevend doel
Gesticht te Brussel op 3 december 1865 - Koninklijk Erkend op 2 juli 1883

INFOBLAD KORTRIJK

Afgiftekantoor: KORTRIJK CENTRUM

Verantwoordelijke uitgever:
Rasson Nadia - Steenstraat 103 -
8501 Heule

P 806019
PRS: 3048465

Nummer 94 – 4de kw 2020 (okt-nov-dec)

---

*Koninklijke en Menslievende
Vereniging der
Dragers van Eretekens en
Medailles van België*

Regionale Kortrijk

KONINKLIJKE EN MENS LIEVENDE VERENIGING DER
DRAGERS van ERETEKENS en MEDAILLES van BELGIË

VOOR DADEN VAN MOED, ZELFOPOFFERING EN VAN MENS LIEVENDHEID

ONDER DE HOGE BESCHERMING VAN Z.M. DE KONING
EN HET EREVOORZITTERSCHAP VAN DE H. BURGEMEESTER VAN BRUSSEL
VADERLANDSE VERENIGING

zonder winstgevend doel

Gesticht te Brussel op 3 december 1865 – Koninklijk Erkend op 2 juli 1883.

Erevoorzitter Provinciale West-Vlaanderen: Graaf Henri d'UDEKEM d'ACQZ
Voorzitter Regionale Kortrijk: Nadia RASSON Steenstraat 103 te 8501 HEULE.

☎ & 📠 : 056/35.63.35 – ✉ : rasson.n@telenet.be

REGIONAAL BESTUUR KORTRIJK dd. 19-10-2018

VOORZITTER

Mevr. Nadia RASSON (2021)
Steenstraat 103
8501 HEULE
☎ & 📠 : 056 35 63 35
GSM : 0485 12 35 45
E-mail: rasson.n@telenet.be

ONDERVOORZITTER - SECRETARIS

Dhr. Philippe DE CALUWE (2021-2022)
Mellestraat 263
8501 HEULE
☎ : 056 37 11 42
GSM : 0495 32 29 39
E-mail: philippedcaluwe@gmail.com

KANSELIER- VERSLAGGEVER

Dhr. Kurt VERHELLE (2021)
Kapel ter Bede 28
8500 KORTRIJK
GSM : 0486 72 19 86
E-mail: verhelle.polfiel@gmail.com

ASSISTENT KANSELIER

Dhr. Danny BOUCKENOOGHE (2021)
Molenhof 3
8550 ZWEVEGEM
☎ : 056 35 87 12
GSM : 0497 32 88 14
E-mail: danny.bouckenooche1@telenet.be

COMMISSARIS

Mevr. Lutgarde TACK (2020)
Gijzelbrechtegemstraat 29
8570 ANZEGEM
☎ : 056 68 79 14
GSM : 0474 63 75 99
E-mail: lutje.tack@gmail.com

PENNINGMEESTER

Dhr. Thierry PLAÏTIN (2021)
Molenkouter 22
8510 ROLLEGEM
GSM : 0478 21 30 06
E-mail: thierry.plaitin@hotmail.com

VAANDELDRAGER

Dhr. Brecht VAN DER AUWERA
Nachtegaalstraat 23
8511 AALBEKE
☎ : 056 40 42 96
GSM : 0485 41 38 25
E-mail : vanderauwerabrecht@gmail.com

COMMISSARIS MILITAIREN

Dhr. Ivan VAN DER AUWERA (2021)
Nachtegaalstraat 23
8511 AALBEKE
☎ : 056 40 42 96
GSM : 0486 23 62 57
E-mail : ivan.vanderauwera@skynet.be

COMMISSARIS JONGEREN

Dhr Pieter D'HAENE (2021)
Bozestraat 50
8501 HEULE
GSM : 0477 72 05 04
E-mail : dhaene.pieter@icloud.com

EREKANSELIER

Mevr. Lutgarde TACK

De e-mail adressen kunnen aangepast worden naar naam van persoon @kmvdembkortrijk.be

HET WOORD VAN DE VOORZITTER.

Beste leden,

Wanneer ik dit woordje tot jullie richt, hebben we allemaal gehoord dat de besmettingen opnieuw de hoogte inschieten en dat dus ook de veiligheidsregels vanaf maandag 19/10 worden aangepast.

Met andere woorden, we zijn nog niet van dit beestje af, wat ergens te verwachten viel, nu de herfst en de winter er aan komen.

Het toedienen van het griepvaccin is begonnen en met de verandering van het zomer naar winteruur worden de dagen korter, kouder, natter en somberder. Maar laat dit de sfeer niet bederven, blijf optimist en geniet van de mooie dagen in die seizoenen, hetgeen wel mogelijk is.

Wanneer het weer het toelaat en als jullie ertoe in staat zijn, trek een jas aan, ga naar buiten, maar aub. ... met de nodige voorzorgsmaatregelen, zodat jullie onbekommerd kunnen genieten van een wandeling.

Maak een praatje op veilige afstand, met vrienden, burens en als het mogelijk is, kijk dan eens of deze mensen niet vereenzamen.

Tot en met vorige herfst konden wij nog deelnemen aan herdenkingen. Wij van de regionale Kortrijk bezochten de kerkhoven waar leden van ons bestuur een graf hebben geadopteerd. We brachten hulde aan deze soldaten die ver van hun thuisland en hun familie sneuvelden voor onze vrijheid. Dit was een dag die we niet wilden missen.

Na de eerste lockdown zijn deze leden individueel hun geadopteerde graf gaan bezoeken, door het virus kunnen wij dit nu niet doen in groep, maar wanneer het 11 november is, zal ik met mijn gedachten bij deze soldaten zijn, soms heel jonge en in onze ogen nog bijna kinderen en hen op mijn manier bedanken voor het offer dat zij voor ons hebben gebracht.

Beste leden, ondanks dat het virus ons beperkingen oplegt, want iedereen weet dat niemand graag in zijn of haar vrijheid wordt beknot, hoop ik dat jullie de eindejaarsfeesten met jullie familie kunnen vieren, maar hou het veilig voor jullie familie, vrienden en voor jullie zelf en kijk eens rond of er niemand is in jullie omtrek die eenzaam en alleen is, een hallo van ver, een zwaai, een geworpen kus, of zoals mijn achterkleinzoon heeft geleerd op school een bacterievrije kus, kan veel doen.

Met vaderlandslievende groeten,

Nadia

Siège social / Sociale zetel : Astridpad 5 – 8540 Deerlijk
Tel. & Fax : +32 56-32.90.17 – Gsm : +32 477-28.33.21 – Email : rudy.maes1@proximus.be
a.s.b.l. / v.z.w. 515/53 – N° d'entreprise – Ondernemingsnr 408.696.434 – Arrondissement judiciaire : Courtrai / Gerechtelijk arrondissement : Kortrijk

Erevoorzitter Provinciale West-Vlaanderen : Graaf Henri d'UDEKEM d'ACQZ
Voorzitter Regionale Kortrijk: RASSON Nadia, Steenstraat 103 te 8501 HEULE
☎&☎: +32 56-35.63.35 - ✉ : rasson.n@telenet.be

LIDGELD 2021

Het lidmaatschap van het jaar 2021 loopt van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021.

Men kan reeds het lidgeld storten vanaf **01 december 2020 tot 28 februari 2021** om administratief in orde te zijn voor de toekenning van de brevetten en eretekens van de vereniging.

Daarom vragen wij u om de bijdrage van € 14,00 over te maken op volgend rekeningnummer, **BE22 7509 0426 1747** (met vermelding: lidgeld 2021) van gedecoreerden Regionale Kortrijk.

Door dit te doen versterkt u ons in onze werking en laat u ons tevens toe om onze opdrachten nog beter te kunnen uitvoeren.

Zo blijft u dan tevens ons krantje verder ontvangen en wordt u van alle activiteiten die ons bekend zijn, verder op de hoogte gehouden.

Mocht u om d' één of andere reden afzien van het lidmaatschap, wat wij ten eerste zouden betreuren, gelieve ons dan te verwittigen.

Met Vaderlandslievende groeten.

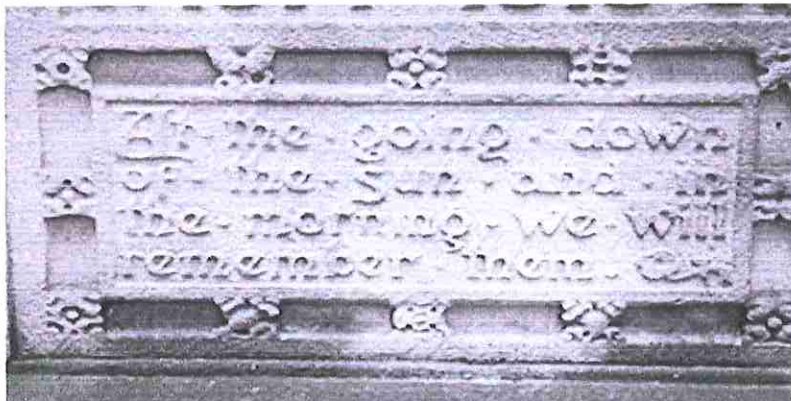
For the Fallen

De “*Ode of Remembrance*” wordt regelmatig gereciteerd tijdens herdenkingsdiensten die worden gehouden op dagen ter herdenking van de Eerste Wereldoorlog.

De ode wordt ook voorgelezen aan de Menenpoort, elke avond om 20.00 uur, na het eerste deel van de “*Last Post*”. Het wordt meestal gelezen door een Britse militair. Het recital wordt gevolgd door een minuut stilte. Net als de Menenpoort neemt het Australian War Memorial de ode op in zijn Last Post-ceremonie, waar het wordt voorgelezen door een lid van de Australian Defence Force en wordt gevolgd door een minuut stilte en een hoornblazer die de “*Last Post*” speelt.

*They shall grow not old, as we that are left grow old;
Age shall not weary them, nor the years condemn.
At the going down of the sun and in the morning
We will remember them.*

"For the Fallen" inscriptie op Stirling War Memorial, Schotland

Voor de gevallen

'For the Fallen' is een gedicht van Laurence Binyon. Het werd voor het eerst gepubliceerd in *The Times* in september 1914. De "Ode of Remembrance" is een ode ontleend aan het gedicht dat vaak wordt voorgedragen tijdens Remembrance Day-diensten. In de loop van de tijd zijn de derde en vierde strofe van het gedicht (meestal nu alleen de vierde) geclaimd als eerbetoon aan alle oorlogsslachtoffers, ongeacht de staat en het is die selectie van 'For the Fallen' waarnaar de term "Ode of Remembrance" gewoonlijk verwijst.

Oorlogsmonument in ChristChurch Cathedral, Christchurch, Nieuw-Zeeland

CWGC-grafsteen met aangepast fragment uit "For the Fallen"

Laurence Binyon (10 augustus 1869-10 maart 1943) was een Britse dichter. Hij ging naar het Trinity College in Oxford, waar hij de Newdigate-prijs won. Een week na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in 1914 publiceerde Binyon zijn eerste oorlogsgedicht “The Fourth of August” in *The Times*. In de eerste Britse actie van de oorlog, op 23 augustus, leed de British Expeditionary Force zwaar verlies bij de Slag bij Bergen en de daaropvolgende langdurige terugtocht.

“For the Fallen” is speciaal samengesteld ter ere van de slachtoffers van de Britisch Expeditionary Force tijdens de openingsactie van de oorlog aan het Westelijk Front. Binyon schreef het gedicht na de terugtrekking uit de Slag bij Bergen (Mons). Binyon schreef het originele gedicht terwijl hij op de kliffen tussen Pentire Point en The Rumps in het noorden van Cornwall, Verenigd Koninkrijk (VK), zat.

“For the Fallen” plaquette met *The Rumps*
kaap daarachter

Ter herinnering aan dit feit werd in 2001 ter plaatse een stenen plaquette geplaatst. De plaquette draagt de inscriptie: for the Fallen
Opgesteld op deze kliffen in 1914.

Er is ook een plaquette op de East Cliff boven Portreath in het centrum van Noord-Cornwall die dat citeert als de plaats waar Binyon het gedicht componeerde. Het werd gepubliceerd in *The Times* op 21 september 1914, slechts zeven weken na het begin van de oorlog.

Het gedicht

De eerste strofe vestigt een patriottisch element. Binyon verpersoonlijkt het Verenigd Koninkrijk (VK) als “moeder” en Britse soldaten als “kinderen”. Het gedicht herinnert zich de dood van soldaten en rechtvaardigt de oorzaak van hun dood als “de oorzaak van de vrijheid”: een thema dat door de rest van het gedicht wordt gedragen.

*Met trotse dankzegging, een moeder voor haar kinderen,
rouwt Engeland om haar doden aan de overkant van de zee.
Vlees van haar vlees waren ze, geest van haar geest,
gevallen voor de zaak van de vrijen. (1-4)*

De eenlettergrepige woorden van het tweede couplet weerspiegelen ‘plechtige funeral drums’. De strofe, net als de eerste omhelst thema’s van “krijgshaftige verheerlijking”. Het beschrijft oorlog als “plechtig”, met een “muziek” en “glorie” en vergelijkt de dood met “hemelse muziek”.

*Plechtig de drums sensatie: Death August en Royal
zingt verdriet in onsterfelijke sferen.
Er is muziek te midden van verlatenheid
en een heerlijkheid die op onze tranen schijnt. (5-8)*

De derde strofe verwijst naar soldaten die marcheren om te vechten in de Slag om de Marne. Het is minder bekend dan de vierde, ondanks dat het af en toe wordt geciteerd op Dodenherdenking. De soldaten zijn “recht van ledemaat, waar van oog, stabiel en stralend”, en hoewel ze geconfronteerd worden met “ongetelde kansen” zijn ze “standvastig tot het einde”.

*Ze gingen met liederen naar de strijd, ze waren jong,
recht van ledemaat, waar van oog, stabiel en stralend.
Ze waren tot het einde standvastig tegen de onvoorziene verwachtingen in.
Ze vielen met hun gezichten naar de vijand. (9-12)*

Het vierde couplet van het gedicht werd als eerste geschreven en bevat de bekendste regels in het gedicht. De woorden “niet oud worden” worden aangehaald als “niet oud worden”. “Grow not old” is het origineel.

*Ze zullen niet oud worden, zoals wij die overblijven oud worden;
leeftijd zal hen niet vermoeien, noch de jaren veroordelen.
Bij het ondergaan van de zon en in de ochtend
zullen we ze niet vergeten. (13-16)*

Binyon spreekt van verlies en rouwt om de dood van soldaten die “vertrouwde tafels” en “lachende kameraden” achterlieten.

*Ze mengen zich niet meer met hun lachende kameraden;
ze zitten thuis niet meer aan vertrouwde tafels;
ze hebben niet veel in ons werk van de dag;
ze slapen voorbij het schuim van Engeland. (17-20)*

In de zesde strofe worden de soldaten beschreven als het bereiken van een soort “lichamelijke transcendentie” in hun dood.

*Maar waar onze verlangens zijn en onze hoop diep,
voelde als een bron die aan het zicht onttrokken is,
tot het diepste hart van hun eigen land staan ze bekend
zoals de sterren bekend zij in de Nacht. (21-24)*

Het zevende couplet vergelijkt de dode soldaten met sterren en sterrenbeelden, die sporen blijven van soldaten die zich in “marsen” voortbewegen. Dit herdenkt de doden terwijl hun rol als soldaten voor

het Britse rijk aanwezig blijft; “een rijk dat, door omgang met deze eeuwige soldaten, zijn eigen aanspraak maakt op een soort onsterfelijkheid.”

*Zoals de sterren die helder zijn als we stof zijn,
in marsbewegingen over de hemelse vlakke,
zoals de sterren die sterren zijn in de tijd van onze duisternis,
tot het einde, tot het einde, blijven ze. (25-28)*

Gebruik bij herdenkingsdiensten en op monumenten

De “Ode of Remembrance” wordt regelmatig gereciteerd tijdens herdenkingsdiensten die worden gehouden op dagen ter herdenking van de Eerste Wereldoorlog, zoals ANZAC Day, Remembrance Day en Remembrance Sunday.

In de Returned and Services Leagues van Australië en in de Returned Services Associations in Nieuw-Zeeland wordt het elke avond om 18.00 uur voorgelezen, gevolgd door een minuut stilte. In Australië en Nieuw-Zeeland maakt het ook deel uit van de Dawn Service. Recitaties van de “Ode of Remembrance” worden vaak gevolgd door het spelen van de “Last Post”. In Canadese herdenkingsdiensten wordt vaak een Franse vertaling gebruikt naast of in plaats van de Engelse ode.

De regel “Lest we forget”, ontleend aan het gedicht “Recessional” van Rudyard Kipling (dat overigens niets te maken heeft met de herinnering aan de gevallen in de oorlog), wordt vaak toegevoegd alsof het deel uitmaakt van de ode en wordt herhaald als reactie door degene die luisteren, vooral in Australië. Verschillende gedenktekens voor de Boerenoorlog zijn gegraveerd met de zin, die het gebruik van vóór de Eerste Wereldoorlog aangeeft. In het Verenigd Koninkrijk, Australië, Nieuw-Zeeland en Singapore wordt de laatste regel van de ode, “We zullen ze onthouden”, herhaald als reactie.

In Canada is de tweede strofe van het bovenstaande fragment bekend geworden als de Act of Remembrance en de laatste regel wordt ook herhaald.

De ode wordt ook voorgelezen aan de Menenpoort, elke avond om 20.00 uur, na het eerste deel van de “Last Post”. Het wordt meestal gelezen door een Britse militair. Het recital wordt gevolgd door een minuut stilte. Net als de Menenpoort neemt het Australian War memorial de ode op in zijn Last Post-ceremonie, waar het wordt voorgelezen door een lid van de Australian Defence Force en wordt gevolgd door een minuut stilte en een hoornblazer die de “Last Post” speelt.

De ode wordt ook voorgelezen door de leden van de HMS *Hood* Association aan het einde van elke jaarlijkse herdenkingsdienst die elk jaar op 24 mei wordt gehouden, de verjaardag van het zinken van HMS *Hood*.

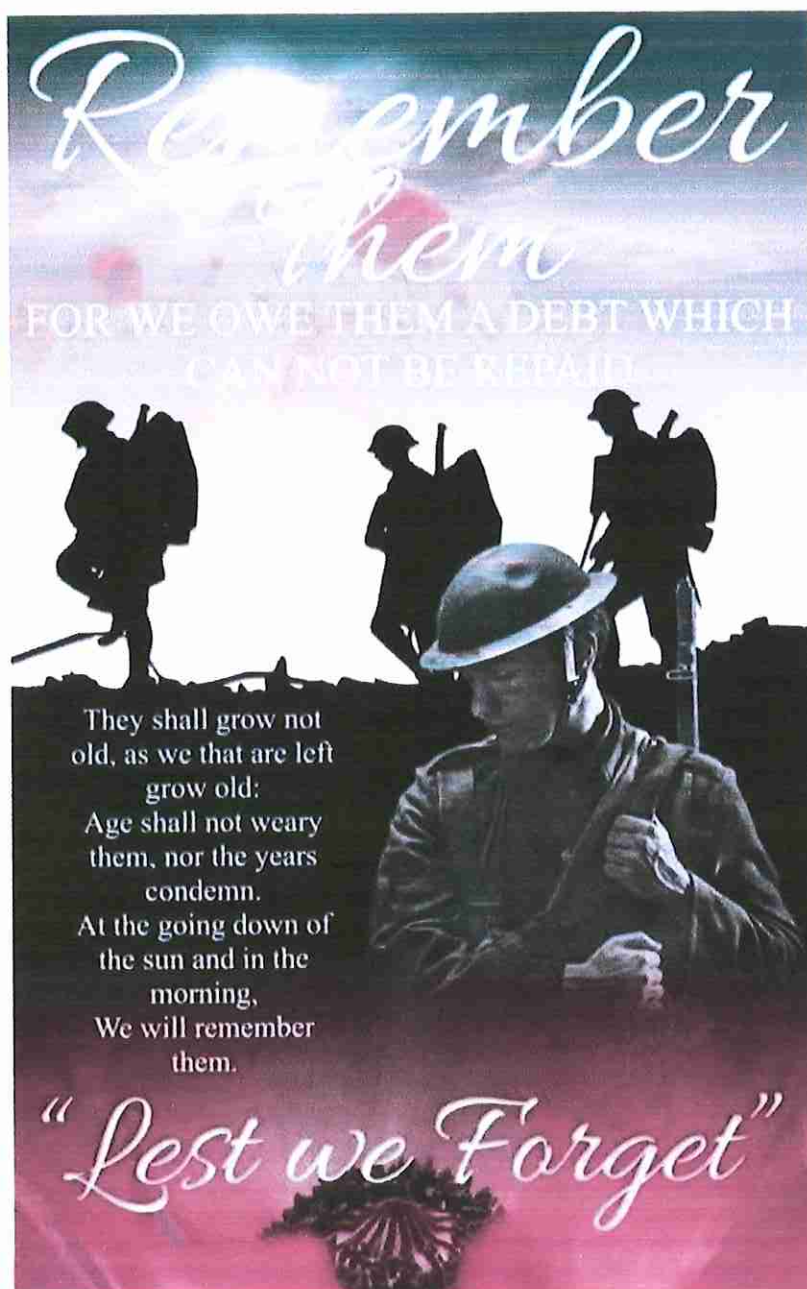
In 2018, op de honderdste verjaardag van de ondertekening van de wapenstilstand, werden plannen gemaakt om beiaarden en kerkklokken over het Britse Gemenebest te laten luiden bij lokale zonsondergang, in verwijzing naar de linie, “bij het ondergaan van de zon ... zullen we ons hen

herinneren.” De klokken moesten 100 keer worden gebeld als erkenning voor de 100 jaar die waren verstreken.

Een citaat staat op het Calgary Soldiers ‘Memorial.

Een plaquette op een standbeeld gewijd aan de gevallenen in La Valletta, Malta, is ook gegraveerd met deze woorden.

Bronvermelding : “For the Fallen”
http://en.wikipedia.org/wiki/For_the_Fallen

The Paths to Freedom

DE TANKWAL BIJ VIERVILLE

Punt 95 : Aan het einde van de ochtend zitten de troepen nog steeds vast op het strand onder Vierville. Op aanwijzing van 116th Infantry Regiment wordt de bunker bij Exit D1 vanaf zee gebombardeerd. Na vier salvo's vluchten de Duitsers uit hun bunker en worden dertig krijgsgevangenen gemaakt. Daarna vernielen bombardementen de bunker en stellingen rond Exit D1. even later wandelt Brigadier-General Norman 'Dutch' Cota vanuit Vierville met vier of vijf man naar het strand om te kijken, waarom er geen tanks en voertuigen naar boven komen. Onderweg nemen ze vijf Duitse soldaten gevangen, die hen door het mijnenveld onderaan de heuvel leiden. Aangekomen op het strand ziet Cota weinig activiteit. De enige soldaten, die hij ziet, zijn de uitgeputte en getraumatiseerde mannen van A Company, 116th Infantry Regiment. De tanks van 743rd Tank Battalion staan verderop bij Dog White. Ze kunnen het strand niet af door twee -schuin achter elkaar geplaatste- tankwallen van 2,5 meter hoog en 1,8 meter dik.

Het 121st Engineer Combat Battalion, dat Exit D1 vrij moet maken, komt op sector Fox aan land, het meest oostelijke deel van Omaha Beach! Het Battalion heeft veel manschappen en 75 procent van de uitrusting verloren. Major Olson is dan ook uren bezig om zijn mannen, explosieven en uitrusting bij elkaar te krijgen.

Als C Company van 9th Squad op Dog Green aankomt, gaat Sgt. Noel Dube met Pfc. Frank Wood direct kijken hoe ze de tankwal op kunnen blazen. Met bangalore torpedo's slaan ze daarna bressen in de prikkeldraadversperring. Op het strand vinden ze twee bulldozers, elk met tien kisten TNT. Met Pfc Olenick besluit Sgt. Dube om te proberen de eerste tankwal met tien kisten TNT op te blazen door ze in U-vorm tegen de wal te zetten. Tussen 16.00 en 17.00 uur klinkt een luide knal en als het stof optrekt, zien ze dat in beide tankwallen een groot gat zit. De bulldozers maken daarna de doorgang vrij. Tegen de tijd dat het donker wordt, kunnen de voertuigen en tanks eindelijk landinwaarts trekken.

A M E R I K A A N S E M U L B E R R Y A

Punt 95 : De Amerikaanse kunstmatige haven, Mulberry A, bij Vierville-sur-Mer is half juni 1944 nog lang niet afgevoerd. Bovendien zijn de Amerikanen minder nauwgezet in de aanleg dan de Britten. Zij hebben te weinig scheepswrakken aan de zeezijde tot zinken gebracht om de onderstroom tegen te houden. De Phoenix Caissons, die de golven en bovenstroom tegen moeten houden, liggen te diep en zinken al snel nog verder in de bodem door de kracht van de golven. Als ze dan ook nog extra bressen in de kustlijn maken om de landingsoperaties te vergemakkelijken, is de Amerikaanse haven Mulberry A bijzonder kwetsbaar geworden.

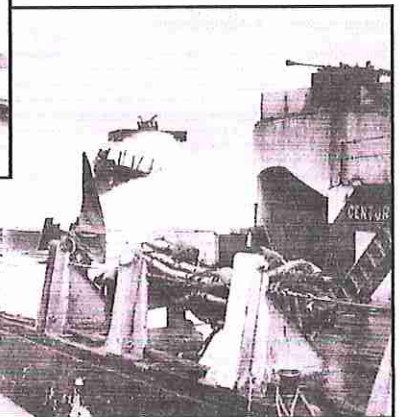
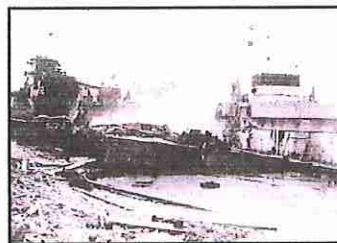
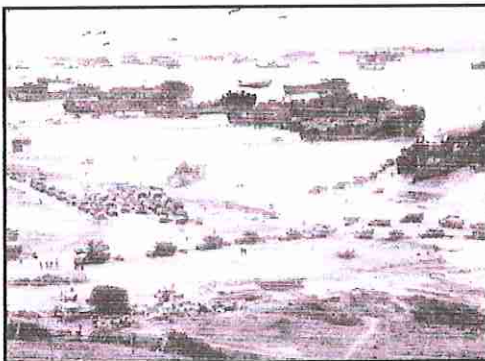

Half juni wordt een storm op zee voorspeld en de Britten sjoeren alles nog eens extra vast. De Amerikanen denken, dat het wel mee zal vallen. Op 19 juni 1944 wordt het water over de obstakels op zee gestuwd en dringt door de bressen heen. Zestien LCT's zoeken in de haven een schuilplaats tegen de storm. Door de wind koersen ze echter recht op de enige pier af, die gereed is. De pier wordt verpletterd en de storm richt onherstelbare schade aan in de haven.

De Amerikanen hebben voor de storm gemiddeld 8.300 ton aan voorraden, 3.000 voertuigen en 17.750 manschappen per dag gelost. De dag na de storm lopen die cijfers terug tot slechts 1.100 ton, 738 voertuigen en 3.300 soldaten. Hierdoor raakt de munitievoorraad uitgeput, net op het moment dat de Amerikaanse VII Corps zich opmaakt om Cherbourg in te nemen. Daarom laten ze acht vrachtschepen met munitie bij vloed stranden. Bij eb moeten de troepen absolute voorrang geven aan het lossen van munitie en brandstof.

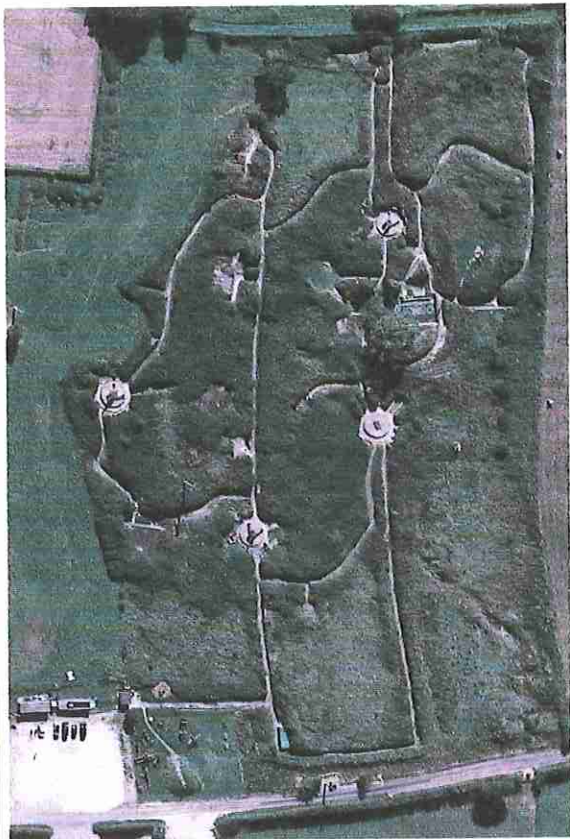
Omdat bij de verovering van Cherbourg de haven beschikbaar zou komen, besluiten de Amerikanen om Mulberry A op te geven. Maar die haven is vernield, dus worden de nog intacte caissons gebruikt voor het lossen van kleinere vaartuigen. De geloste goederen worden naar de kust vervoerd door DUKW's of Rhino Ferries. Het strand wordt met behulp van bulldozers zo ingericht, dat LCT's en LCI's het strand op kunnen varen bij opkomend water. Bij eb blijven de schepen op het strand achter waarna ze gelost worden. Dankzij hun vindingrijkheid en organisatietalent weten de Amerikanen in juli 1944 zo al meer dan het dubbele aan tonnage te verwerken dan in de Britse haven Mulberry B wordt verwerkt.

Een knappe prestatie!

DE KANONNEN IN DE BOOMGAARD

Punt 111 en 114 : Zodra Point-du-Hoc is veroverd, gaan 1st Sergeant Leonard Lomell en Staff-Sergeant Jack Kuhn van D Company (2nd US Rangers) op patrouille. Van heg tot heg op hun buik kruipend, vinden ze vijf kanonnen, goed gecamoufleerd in een boomgaard aan de andere kant van de weg tussen Grandcamp-Maisy en Vierville, compleet met munitie en kruitzakken. Het zesde kanon was kennelijk zo beschadigd door de bombardementen vooraf, dat het ter reparatie is afgevoerd. De Duitse bemanning treffen ze niet aan. Wel staan zo'n honderd meter landinwaarts bij een boerderij 75 man met een Duits officier. Lomell: *"Waarschijnlijk had de bemanning -ver van de opgestapelde munitie- dekking gezocht tijdens de eerdere beschietingen en kregen ze nu van de officier een briefing over de landingen."* Terwijl Kuhn op de omgeving let, vernietigt Lomell met relatief geluidloze thermietgranaten de afvuurmechanismen van de kanonnen. Met de kolf van zijn Thompson slaat hij de optische richters en vizieren kapot. Omstreeks 09.00 uur trekken ze zich terug. Hun tweemansactie heeft veel levens gered. De kanonnen stonden gericht op Utah Beach en waren klaar om te vuren. Gezien de enorme voorraad munitie bij de kanonnen hadden ze voor veel problemen kunnen zorgen op Utah en Omaha Beach.

Onzeker is echter of deze kanonnen inderdaad bij Pointe-du-Hoc hoorden, of dat ze wellicht één van de mobiele geschutopstellingen van de 716. Infanterie Division waren. De achter Omaha Beach gepositioneerde I. en II. Batterien van 716. Infanterie Division hadden elk vijf 155mm veldhouwitser -waarschijnlijk FH414(f)- met manshoge wielen en stabilisatoren. Precies dezelfde zoals Lomell omschreef: *"Die dingen waren zo verrekte hoog, dat ik met geen mogelijkheid een handgranaat in de loop had kunnen gooien."* Ook foto's van Rommel op Pointe-du-Hoc laten 155mm kanonnen zien, die een stuk lager zijn dan de gevonden Houwitser. Voor hun actie ontvangt Lomell het DSC en Kuhn de Silver Star.

In diezelfde boomgaard wordt overigens de eerste commandopost van Lieutenant-General Omar N. Bradley ingericht, als hij op 9 juni 1944 aan land komt.

DE US RANGERS OP POINTE-DU-HOC

Punt 116 : De Geallieerden hebben al vóór april 1944 informatie in handen, dat de batterij van Pointe-du-Hoc bewapend is met zes kanonnen van 155mm, in open opstellingen geplaatst. Verkenningfoto's van 10 april laten echter zien, dat met de bouw van kazematten is begonnen en dat baart ze grote zorgen. Daarom wordt op 15 april een aanval uitgevoerd om de werkzaamheden te vertragen. Pas op 22 mei wordt de batterij weer gebombardeerd. Te vaak bombarderen kan niet. Dat zou te opvallend zijn en de locatie van de invasie van Frankrijk kunnen verraden. Op 4 juni valt de 9th Air Force opnieuw aan en de nacht erop gooit de RAF met ongeveer duizend bommenwerpers zo'n vijfduizend ton bommen op tien verschillende batterijen in Normandië – tot op heden het grootste tonnage ooit, dat door de RAF in één nacht is afgegooid!

De aanval op 6 juni 1944 wordt om 05.50 uur ingezet door de USS Texas, die 250 granaten met haar 14 inch kanonnen op het complex afvuurt. Voordat de Rangers de kliffen bestormen, gooien achttien middelzware bommenwerpers bommen op de batterij. D, E en F Company van 2nd US Rangers (225 man), onder leiding van Lieutenant-Colonel James E. Rudder, landen om 06.30 uur aan de voet van het klif. Ze hebben in Engeland geëxperimenteerd met uitschuifbare ladders van de Londense brandweer en touwladders aan vierarmige haken, die met een raket vanaf DUKW's naar de top van het klif geschooten moeten worden. Maar volgens Rangers die het overleefd hebben, zijn de meesten op eigen kracht -met een touw (tokkel) en messen- naar boven geklommen, waarna er touwladders zijn uitgegooid.

Eenmaal boven treffen de Rangers geen kanonnen aan in de open stellingen en bunkers. Wel treffen ze telefoonpalen in de bunkers aan, die de Duitsers als afleidingsmanoeuvre hebben geplaatst. Volgens Lt. James Eikner (Rudder's Communications Officer) is door de film 'The Longest Day' onterecht de indruk gewekt, dat de hele aanval voor niets is geweest en dat de kanonnen nooit geïnstalleerd zijn geweest. Zes kanonnen hebben volgens Eikner wel degelijk in de opstellingen van Pointe-du-Hoc gestaan maar deze zijn drie dagen voor D-Day ongeveer 1,5 kilometer landinwaarts verplaatst.

Bij de inname van Pointe-du-Hoc verliest Rudder relatief weinig mannen: zo'n veertig man. Maar al snel komen de mannen onder zwaar Duits vuur te liggen. Versterking van de 5th US Rangers blijft uit, omdat die bij Vierville vechten tegen een oppermachtige Duitse tegenstand. Pas na twee dagen komt eindelijk versterking. Rudder heeft dan in totaal 135 man verloren en heeft nog maar 90 man over.

Wordt vervolgd

De Grootte Oorlog

X X V I I I .

De gruwelen in het Land van Namen.

TE FRASNEZ-LEZ-COUVIN

Drie km. Ten N. van Couvin ligt Frasnez-lez-Couvin. Op 25 Augustus 1914 had het verscheidene beschietingen te onderstaan.

De bevolking was voor een goed deel gevlucht zoohaast de komst van de eerste uhlanen werd gemeld. De Fransche troepen namen stelling op de omliggende hoogten en voetvolk verschool zich met mitrailleurzen in verschillende huizen van het dorp.

Weldra begon de slag, welke eerst 's avonds eindigde. De Franschen trokken zich dan terug op Couvin.

Om 10 ure 's avonds hielden de Duitschers hun intocht. Zij gedroegen zich betrekkelijk goed tegenover de inwoners die gebleven waren, maar drongen met geweld in de verlaten woningen binnen, waar geplunderd en vernield werd.

Op Woensdag, 26 Augustus trokken, gedurende den geheelen ochtend, troepen voorbij. Hier en daar werden reeds toebereidselen tot het in brand steken van de plaats genomen.

Men handelde hier dus met voorbedachten rade. Daarvan zijn nog andere bewijzen.

Staf-officieren, die bij den pastoor van Frasnes overnacht hadden, raadden hem herhaaldelijk, den 26n 's ochtends, aan het dorp te verlaten.

Op een vraag van M. Malter, leeraar aan de Normaalschool van Couvin, aan een der officieren, die bij hem gelogeerd hadden, of men nu niets meer te vreezen had, antwoordde deze : "Ik geloof het niet. Maar, voegde hij erbij, er bevinden zich Saksers te Mariembourg, zij volgen ons, en hun geeft men af en toen een dorp te verwoesten."

Twee jongelingen, die tijdens den slag van Mariembourg gevangen werden genomen, hoorden den 23n een soldaat zeggen, dat Frasnes den volgenden dag zou worden platgelegd.

Deze getuigenissen bewijzen, dat het lot van Frasnes van te voren beslist was.

Tegen twee uur in den namiddag klonken schoten. Deze leidden de rampzalige gebeurtenissen in. Als eerste slachtoffer viel Joseph Remy, neergeschoten in zijn tuin, in bijzijn van zijn vrouw, zijn schoonmoeder en een buurvrouw.

Vervolgens doorstaken de Deutsche geweldenaars Camille Leclercq. Hij kon nog opstaan en vluchten, maar werd neergeschoten.

Désiré Bertrand, opgesloten in een brandend huis, werd geveld, toen hij uit den vuurgloed poogde te ontvluchten. Verschillende vrouwen werden eveneens vermoord. Twaalf personen, waaronder vier huisvaders, zijn dien dag gedood. Een half-dozijn huizen uitgezonderd, werd het geheele dorp in asch gelegd.

Den volgenden dag, 27 Augustus, herbegonnen de Duitschers hun bloedig werk. Op bevel van luitenant Lepine, werden de nog gespaarde woningen in brand gestoken.

Uit de lijdensgeschiedenis van de slachtoffers van Frasnes nemen wij nog het volgende over :

De inwoners, die op 26 Augustus waren aangehouden, werden op een plaats samengebracht en er deerlijk mishandeld. Zij werden voor mitrailleurzen geplaatst en met den dood bedreigd. De soldaten lachen dan om den doodsangst hunner slachtoffers.

Tijdens hun strooptochten, ontdekten de Deutsche plundersaars een gebrekkige grijsaard. Hem werd bevolen zijn huis te verlaten. Als hij er op wijst, dat hij niet gaan kan, nemen twee soldaten hem voorzichtig op en brengen hem naar het midden der Markt. En als zij bemerkten, dat hij niet kan staan, wordt een stoel gehaald ! Dan krijgt hij een tafel voor zich, waarop brood en boter wordt opgediend ! Van een oogenblik, dat de Duitschers zich verwijderen om een groep gevangenen te ontmoeten, maakt hij echter gebruik om weg te kruipen.

Tegen vier ure is geheel de gebleven bevolking gevangen genomen. De vrouwen worden van de mannen gescheiden en beide groepen zijn van geen beledigingen gespaard.

Een weinig later leidde men den pastoor op. Deze had men gevangen genomen, toen hij de deur der pastorie voor de geweldenaars opende en brutaal mishandeld werd. Reeds toen hij had aangeboden, voor het heil van

zijn kudde te sterven.

Zijne komst werd met gehuil begroet. Nogmaals stelde de geestelijke het offer van zijn leven beschikbaar. Ook zusters boden zich aan. Maar hun edelmoedig voorstel werd van de hand gewezen.

Eerst drie dagen later werden de gevangenen in vrijheid gesteld.

De pastoor onderging een waren Kalvarie-gang. De Duitschers namen hem mede, en heel den weg lang had de geestelijke, alsmede zijne lotgenooten, de smerlijkste behandeling te ondergaan. Ten slotte ondervroegen de Duitschers hem, en bevestigden de ter dood veroordeeling.

Toen riep de geestelijke uit: "Ik sterf onschuldig, en ik beroep mij over dit onrechtvaardig vonnis bij de rechtbank van God!" Dit protest miste zijn doel niet en redde pastoor Moreau het leven.

's Anderendaags werden zeven zijner lotgenooten, waaronder Nicolas en de gebroeders Wanschoor, gefusilleerd. Men dwong deze slachtoffers, wien men de handen op den rug gebonden had, op een bank neer te zitten, en schoot hen toen laf in den rug.

De te Frasnes gepleegde misdaden komen ten laste der 100e, 101e, 102e en 103e Saksische voetvolk-regimenten.

Op 16 September 1914 was Frasnes opnieuw het toneel van het Duitsche barbarisme.

Dien dag kwamen, uit de richting van Rocroi, 34 Fransche burger-gevangenen, uitgeput en ten einde krachten, te Couvin aan. Zij vormden twee groepen en waren onderling met koorden vastgebonden. De Duitschers beschuldigden hen van lijkrooverij.

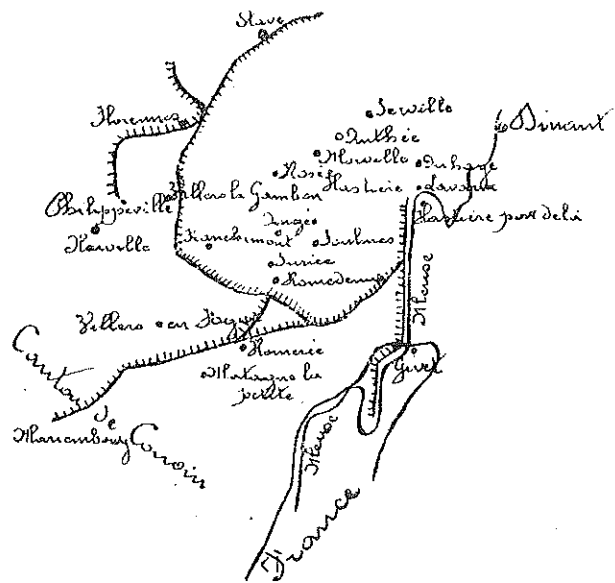
Nadat een schijn-krijgsraad was gehouden, werden de gevangenen in de richting van Frasnes weggeleid. Op een gegeven punt van den weg verplichtte men hen de groote baan te verlaten en, door de velden heen, bereikte men de "carrière du Lion".

Het toneel, dat zich hier heeft afgespeeld, werd, buiten de beulen, door niemand bijgewoond. Dat het evenwel afgrijselijk moet zijn geweest, bewijst de afzichtelijke toestand, waarin men de lijken der arme slachtoffers heeft teruggevonden.

Op het geluid der fusillade kwamen talrijke soldaten van Frasnes en Couvin toegelopen. Hun beestachtige cynisme vond hier nogmaals gelegenheid zich in al zijn afzichtelijkheid te uiten. Zelfs voor den dood kenden zij geen eerbied.

Moeten wij er bijvoegen, dat deze slachtoffers onschuldig waren aan het schandelijk misdrijf, waarvan de Duitschers hen beschuldigden? Ten overvloede hebben papieren, die men op hen gevonden heeft, bewezen dat het brave lieden waren uit de streek van Montmirail (aan de Marne). De Duitschers wisten niets beter te doen, om hun misdaden te verontschuldigen, dan valsche beschuldigingen uit te spreken.

Zoo ging het steeds in België, waar het "Man hat geschossen" en de francs-tireurs-legende er immer werd bijgehaald; zoo ging het ook in Noord-Frankrijk.

TE ROMEDENNE

Op de baan van Florennes naar Givet, ligt Rome-den-ne. Er woonden zeshonderd menschen.

Den 23n Augustus 1914 zag men er gansche drommen burgers en Fransche soldaten. Het Fransche leger, zwichtend voor de overmacht, had de hoogten van Dinant verlaten en trok terug, de verschrikte bevolking meesleepend.

Den 24n donderde het kanon. Op de hoogte van Surice zag men de barbaren verschijnen, die deze laatste plaats te vuur en te zwaard hadden gezet.

Fransche mitrailleurzen waren aan de kerk opgesteld en maakten vreeselijke gapingen in de Duitsche gelederen. Niet bestand tegen 't Fransche vuur, trok de vijand op Franchimont terug, dat om 9 ure 's avonds begon te branden.

De inwoners van Rome-den-ne hadden zich allen, op de hoogte in de bosschen verscholen, doch ziende dat in hun dorp alles rustig bleef, keerden enkele dorpelingen tegen den morgen terug.

Helaas! Het zou hun slecht bekomen! De Duitschers keerden ook terug, beukten de deuren in en joegen de inwoners de straat op.

Vier vrouwen werden rug tegen rug gebonden, met zulk brutaliteit, dat het touw in hun vleesch drong.

Ook bemerkten de Duitschers drie ouderlingen waarvan twee zeventigjarigen. Welke foltering zou men deze oudjes aandoen? De overste bemerkte een kar, dwong het drietal in de berries te staan en joeg hen de scherpe helling van den berg af. Arme oudjes! Ieder oogenblik greinsde de dood hen aan. De schurken lachten om hun grooten angst.

Beneden wachtten hen andere Duitschers op. Zij dwongen een anderen ouderling, van 75 jaar, den genaamden Hingot, die door een leven van ontbering idioot was geworden, op de kar plaats te nemen, en bevoelden deze de hoogte op te voeren. Onder zweepslagen en vloeken, konden de sukkelaars de kar naar boven krijgen; 't was een onmensschelijk pogen in doodsangst en

miserie. Hijgend en met wild-slaande harten, bedekt met zweet, het gelaat verwrongen onder de paarsche, opgezette huid, bleven de oudjes staan voor het huis van een zekeren Maurice Collard, een man van 88 jaar. Ook hij moest de kar op. Vóór zijn oogen stak men zijn huis in brand.

Daarop werd de kar naar een zeer steile, door het water uitgevreten berghelling gebracht en naar beneden gestooten. Bij mirakel ontsnapten ze alle vijf aan een gewissen dood. Beneden liet men ze liggen en werden niet meer verontrust.

De Duitsche moordwoede had zich naar andere zijde gewend. Het dorp werd in brand gestoken. Van de 120 huizen van Romedenne werd er geen enkel gespaard. Ook de kerk vormde weldra slechts een vuurgloed. Een Franschen gekwetsten soldaat wierp men in de vlammen.

Tien Fransche soldaten waren te Romedenne gesneuveld. Eén gekwetste had zich kunnen redden en was verscholen in een café. De Duitschers maakten hem met bajonetsteken af, joegen de bewoners de straat op en wilden hen neerschieten, toen zij een verdacht gerucht hoorden en op den loop gingen.

Maar anderen zouden voor hen boeten !

Teruggekeerd, gingen zij een nog gespaard huis binnen, zagen op de kast een portret van een Belgisch soldaat, grepen daarop den bewoner, Emile Collard, 75 jaar oud, vast, sleurden hem over de straatsteenen en staken hem bij de statie overhoop.

De echtgenooten Penasse en Bastin kwamen op dien stond met hun vijf kleine kinderen voorbij. Zij werden vastgegrepen, tegen den grond geslagen. De heer Bastin werd omvergeschoten en van zijn geld beroofd. De overigen werden naar een seide gedreven. Penasse en drie zijner kinderen, evenals vrouw Bastin en haar pasgeboren kind, werden door de bandieten door den kop gebrand. Vrouw Penasse was niet getroffen en vluchtte. Een kogel deed haar ten gronde stuiken. De bruten verbrijzelden haar verder met kolfslagen den schedel.

Van beide families bleef alleen de tienjarige Penasse in leven en kon, na zorgvuldige verpleging, gered worden.

Dienzelfden dag werden nog twee lieden vermoord, en later vond men nog de lijken van drie onbekenden.

Wat er nog te Romedenne aan bewoners overbleef, werd als gijzelaars weggevoerd, afgeranseld, brutaliseerd, half lam en stuk geslagen. Een officier liet de sukkelaars, met den onderpastoor aan het hoofd, loslaten.

De verwoesting van Romedenne werd gepleegd door de 104e, 106e en 102e Saksische regimenten.

Van Romedenne uit, trokken de Saksers naar Romerée, dat zij systematisch plunderden en in brand staken, en vielen verderop Frankrijk in, waar zij, ter blijde intrede, de twee eerste dorpen, Fépin en Haybes, door de vlammen lieten verteeren.

te Matagne-la-Petite was het meerendeel der bevolking tijdig gevlucht. De Duitschers maakten echter van de gelegenheid gebruik, om naar hartenlust te roo-

ven en te plunderen : paarden en hoornvee vooral vormden een welkomen buit.

TE FRANCHIMONT EN OMSTREKEN

Deze gemeente, die wat hoogerop naar Philippeville ligt, kreeg ook het bezoek van de Duitschers. De bewoners waren er gelukkig gaan loopen. De nacht werd verlicht door den brand der huizen. Op alle nokken en daken kraaide de roode haan. De eenige lieden, die er nog gebleven waren, twaalf in getal, werden aangehouden.

Pastoor Patron, meer dan 70 jaar oud, werd met elf parochianen stevig vastgebonden, gelijk, volgens een getuige verklaarde, "Westfaalsche hespen". Zij werden op een weide samengetrost, en de regen, die gedurende dien ellendigen langen nacht viel, doorweekte merg en been.

De pastoor werd vreeselijk gemarteld. Men wierp hem in een put en diende hem kolfslagen toe, tot zijn arm lichaam er van kraakte en bont en blauw uitsloeg. Een officier wilde er met zijn paard overheen, maar de pastoor kon gelukkig ontkomen.

Een feldweibel zei hem lachend : "Ik haat de Romaansche Kerk, daar de katholieke priester een dief en een brigand is !"

De oude pastoor antwoordde niet, maar op dien stond kwam het in hem zoo bitter op, langs welken kant de bandieten en de dieven waren.

Te dien stonde kwam een inwoner van Surice voorbij het veld. Een soldaat mikte en legde hem ten doode.

Vadertje Demeuldre, die ook reeds de 70 achter den rug heeft, wordt door de Duitschers gevat. Men speelt er balleke-pak mede. Het mannetje struikelt en op denzelfden stond wordt hij door den kogel uit een revolver neergebliksemd.

Jean Scieur en Alzire Anciaux worden uit hun schuilhoeken gejaagd, door kolfslagen bewerkt, en om prijs doorsteken soldaten hen met de bajonet.

De twaalf gevangenen werden eindelijk tegen den avond losgelaten behalve Emile Demeuldre, die door al de voor zijn oogen geziene gruwelen bijna de rede verloren heeft. Hij alleen werd achtergehouden en door drie officieren neergeschoten. Hij viel, zonder één kreet te slaken, als een steen neer.

Dezelfde soldaten hielden te Villers-le-Gambon, een paar kilometers verder, eveneens leelijk huis. Zij plunderden, brandden, schoten verscheidene inwoners dood en verlengden den doodstrijd hunner slachtoffers door langdurige folteringen.

Zes kilometer verder, ten Zuiden op, ligt Villers-en-Fagne. Den 25n Augustus, komend van Merlemont en Roly, rukten de Duitschers het dorp in. 't Was mistig weer. De Franschen lagen op loer en schoten van Matagne hun kanonnen naar hen af en brachten er velen om het leven. Om zich te wreken, staken de Duitschers meer dan vijftig huizen in brand.

Al de mannen van Villers-en-Fagne werden gevangen genomen, geslagen, gemarteld. De dorpsonderwijzer, Adelin Woime, droeg een revolver bij zich. Men vond dezelfde op hem, en hij werd verplicht het wapen

in de hoogte te houden, in die houding werd hij gefusilleerd.

Hubert Noël wilde vluchten, maar werd dadelijk neergeschoten. Ook werden andere inwoners door den kop gebrand. Een oude onnozelaar, Cély Dumont, werd op een kruiwagen gebonden, waaronder men het vuur legde. De ongelukkige kwam erbarmelijk in de vlammen om.

Kerk en huizen werden van alles beroofd. De inwoners, die men nog vinden kon, werden opgejaagd; als slaven werden zij van links naar rechts meegevoerd en leefden op die enkele dagen een gansch leven van angst en lijden.

Te Neuville, op een uur afstands van Villers-en-Fagne, trok op 25 Augustus een Duitsche patroelje voorbij. Andere soldaten volgden. In een hoeve vonden zij de vleugels van een vliegtuig en staken daarom een paar woningen in brand. Een Fransche gekwetste soldaat begint op hen te schieten, velt een paard en zijn ruiter neer. De uhlanen staken hun brandstichting en achtervolgden den Franschman, dien zij eindelijk kunnen vermoorden. Hierop keeren zij terug en steken al de huizen van Bois-de-Neuville in brand.

Een Belgisch soldaat en een paar inwoners ontvluchten een huis, om zich in de bosschen te verschuilen. Zij worden ontdekt en neergeschoten.

Te Villers-Deux-Eglises herhalen de Duitschers hun plunderingen en leggen verscheidene huizen in asch.

TE SURICE

Die naam verwekt een verschrikkelijk visioen. In evenredigheid is Surice de ergst getroffen plaats van België geweest.

Surice is een klein dorpje, ver van groote banen en spoorwegen afgelegen; het is bewoond door een zeshonderdtal landbouwers.

De horden van von Einem, op den voet door de Saksische bandieten van von Elsa gevolgd, komende van Malmédy, trokken er over heen.

Voet voor voet moeten zij door ravijnen en bosschen de Franschen verdringen. Het kost hun honderden

aan gekwetsten en dooden. Hun razernij stijgt ten top. Hun kolonel bevindt zich onder de gesneuvelden.

De Franschen gaven de bevolking den raad, hun woningen en het dorp te verlaten en een veilig onderkomen in de bosschen te zoeken.

Anderen, onder wie de pastoor en dokter Jacques, raadden de bevolking aan te blijven.

“Waar zoudt ge toch henen gaan,” zei de dokter, “om veiliger te zijn dan in Surice?”

En, op een paar uitzonderingen na, bleef men.

Het vertrouwen in de Duitsche moordenaars zou ellendig beschaamd worden.

De 25e Augustus brak aan. De Franschen trokken om 8 uur af. Een weinig daarop werd het dorp door de Duitschers bezet. De bewoners zaten in hun kelders verscholen. De kogels knetterden tegen de muren daar het gevecht hernomen werd.

Plots klonken op de deuren de zware slagen van de Duitsche kolven. De huizen worden geplunderd en in brand gestoken. Het dorp is weldra één vuurzee.

Den 26n komen er nog meer Duitschers. Het kasteel Diericx staat nog recht. Daar bevinden zich naast de bewoners, drie priesters, die er een veilig schuiloord waren komen zoeken: de pastoors van Anthée, Onhaye en priester Gaspard. Hun zicht werkt op de Teutonen als het roode doek op een stier. Zij worden gevat, gebonden, naar buiten gestampt, gebracht naar een plaats die men “Aux Fosses” noemt. De groep werd onderwege nog aangedikt door gevangenen, die men links en rechts gevat heeft. Ook de pastoor van Surice, priester Poskin, wordt vooruitgeduwd. Hij wilde den generaal te voet gaan vallen, hem smeeken zijn parochianen te beschermen. Men jouwde hem uit, deed de karwats om zijn ooren bloeden. Zijn oude moeder van 80 jaar werd uit de pastorie gehaald, alsook zijn zuster. De opzichter Schmidt, zijn zwager, diens vrouw en vier zonen werden bij de groep gedreven.

De gevangenen komen ter plaatse, waar hooger officieren luidruchtig redetwisten. Plots nadert een officier, het hoofd met doeken omwonden; valsheid ligt in zijn blikken. Hij neemt deel aan de bespreking. Een ander officier nadert de gevangenen en zegt hun, dat een meisje van 14 jaar een Duitschen kolonel gedood heeft, dat er verschrikkelijk wraak zal genomen worden. Een luide kreet van verzet stijgt op. Vermits de mannen zullen sterven, eischen de vrouwen hetzelfde lot. Het oogenblik is tragisch. De mannen worden van de vrouwen en de kinderen gescheiden. Het wee is overgroot. Onverbidde gaan de Duitschers met hun beulenwerk voort. Degenen die den dood ingaan, biechten aan de aanwezig zijnde priesters. De laatste absolutie werd hun gegeven. Zij zijn thans bereid. Allen zijn kalm en zullen als mannen weten te sterven. Een bevel weerklinkt. Schoten scheuren de stilte, weergalmen langs bergen en dalen. Men gaat van man tot man en lost een schot in het hoofd, dat de hersenen doet opspatten. Wie nog roert, wordt verder het hoofd met revolverstampen in spijs geslagen.

Vijf priesters bevinden zich tusschen de slachtoffers. Daar bevindt zich ook de lichtgeloovige dokter Jacques onder, die op de Duitsche eerlijkheid betrouw-

de. Naast hem zijn zoon, een kind nog. Een pas van hem af liggen M. Schmidt, toezichter van het lager onderwijs, en Auguste Durdu, schepen der gemeente, en zijn schoonvader. Tesamen een afschuwelijke hoop van een zestigtal dooden.

En wijl dit bloedige drama op deze plaats wordt afgespeeld, geschieden er langs alle kanten van de gemeente slachterijen. Overal wordt er gefusilleerd, al de wegen zijn rood van bloed. Hartverscheurende tooneelen hebben plaats, door geen mond te vertellen, door geen pen te beschrijven.

Een moeder stoot dollen kreten uit. In een geweldige poging van de hoogste ontroering schijnt zij haar hart in de lucht te slingeren, God en de menschen haar wanhoop toe te schreeuwen. Van haar vier kinderen bleef de arme moeder Burniaux nog een zoon over, haar lieveling, haar Gaston, 21 jaar oud. Als de leeuwin vliegt zij er naar toe, valt hem om den hals, schreeuwend :

“Neen, neen, deze zult gij niet hebben ! Achteruit, judassen, beulen ! Achteruit !”

Maar lachend slingeren de woestaards de wanhopige moeder weg. Een stond later, en ook haar Gaston gaat zijn drie broeders in den dood volgen.

De zon van dezen heerlijken zomerdag zit achter zware brandwolken. Er hangt een reuk van bloed en dood in de lucht. Alles is rood: de vlammen, de huizen, de straten, de wegen. De aarde drinkt bloed.

Een negentigjarige grijsaard, Charles Colot, staat op zijn dorpel, wordt aangeschoten en zijn lichaam wordt door de vlammen verteerd.

Elie Pierrot vlucht met zijn vrouw en lamme schoonmoeder. Het oudje rust op een fauteuil. Een troep bandieten versperren hem den weg. Eenige stonden later is hij een lijk.

Een oude vrouw, Adèle Soumoy, ligt ziek te bed. Men steekt de vlammen aan haar huis; zij komt ellendig om.

Zoo bloedt gansch het dorp uit. De lijken worden van al hun geld beroofd. De toezichter Schmidt ontsteelt men drieduizend frank. Dokter Jacques een even groot som.

Na de slachtingen worden de vrouwen bijeengetrost en naar een naburig dorp gedreven. Men verbiedt hun terug te keeren. En, terwijl zij gaan, de droeven, brandt achter hun rug hun lief dorpje af.

Dit is gebeurd op die droeve dagen van 25 en 26 Augustus 1914.

De apachen voltrokken hun werk. Wat nog rechtstaat, fakkelen zij neer.

Den 26n Augustus, om 8 uur 's morgens, trekken de 104e en 107e Saksische regimenten voetvolk af. De eenmaal zoo lachende gemeente is niets anders meer dan een puinhoop, waarover de stilte des doods hangt.

TE HASTIERE-PAR-DELA

Terwijl Dinant den 23n Augustus brandde, kwamen de Duitschers om drie uur in den namiddag te Hastière-par-delà. Het dorpje, dat slechts 350 inwoners telt, lag daar zoo schoon op den rechteroever van de Maas. Lieve villa's, zomerverblijven, waren er verschoolen in het groen, dat hoge heuvels dekt.

De strijd tusschen beide legers wordt hardnekkig voortgezet. Stap voor stap dringen de overmachtige Duitschers de moedige Franschen achteruit. Er werd soms uren en uren gevochten om het bezit van één plekje, en het kostte de Duitschers geweldig veel volk.

Vandaar hun woede. Hun moordzucht, eenmaal ontketend, kende geen grenzen meer.

Na een gevecht, dat 16 uren duurde, konden de Saksers den anderen oever bereiken.

De bewoners waren allen in hun kelder gevlucht. Velen bevonden zich in de woning van dokter Halloy. Zonder genade werden achttien inwoners, met den dokter aan het hoofd, neergeschoten.

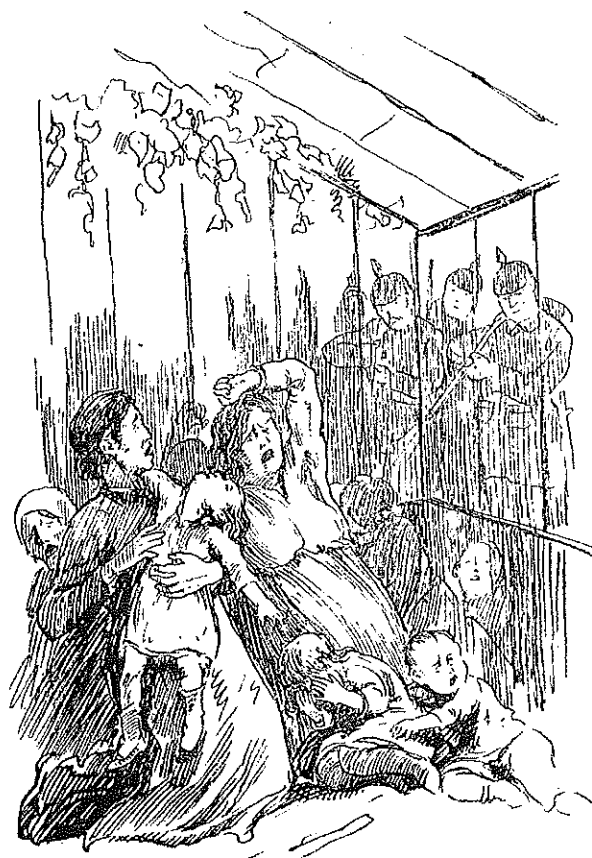
Van de 120 huizen en villa's bleven er, na den doortocht der barbaren, slechts 15 meer recht.

TE ONHAYE

Sinds 10 Augustus lagen de Franschen hier. Den 15n leverden zij den Duitschers een verwoed gevecht, dat hen belette Dinant te vermeesteren.

Den 23n kwam de vijand met sterke machten terug, en te Onhaye had een verschrikkelijk gevecht met de bajonet plaats. Het duurde gansch den nacht. In den morgen van den 24n waren de Duitschers meester van de plaats. Hier en daar staken zij de huizen in brand, en dwongen aldus de Franschen, die zich daarin verschanst hadden, ze te ontruimen. Met de bajonet baanden dezen zich een weg door de Duitschers, welke als wilde dieren schreeuwden. Stijf van schrik hoorde de in de bosschen gevluchte bevolking dit ijselijke rumoer aan.

Het eerste werk der Duitschers, toen de Franschen

verdwenen waren, was plunderen, brandstichten, de inwoners laf vermoorden. In een serre vonden zij vrouwen en kinderen opeengepakt; zij vermaakten zich, de lafaards, met in den hoop te schieten.

Hier, zoals elders, de gewone gruwelen.

Grijsaards werden door de Duitschers uitgedreven en dienden hem tot schild. De Franschen durfden niet schieten; maar de ouderlingen lieten zich van een heling glijden, en toen was het uur voor de ellendelingen geslagen. Zij werden afgemaakt als honden.

Honderdveertien huizen werden de prooi der vlammen; behoudens de kerk en een twaalfstal woningen, die in de diepte stonden, bleef er niets meer van Onhaye over.

TE GERIN

Gelegen op twee kilometer van Onhaye, ontving deze gemeente, op 24 Augustus, het bezoek der Saksers van het 178e regiment, die aan de vernieling van Dinant hadden deelgenomen.

“Man hat geschossen ! De pastoor heeft tegen ons gepreekt !” huilden zij, terwijl de deuren onder hun bijlen bezweken, en alles geroofd werd wat niet te heet was noch te zwaar.

Een vrouw, zonder vreeze, trad op den officier toe en sprak hem onvervaard aan :

“Mijnheer, zeide zij, men heeft niet geschoten en de pastoor heeft geen woord van opruiing gesproken.”

“Men heeft wel geschoten !” raasde de officier.

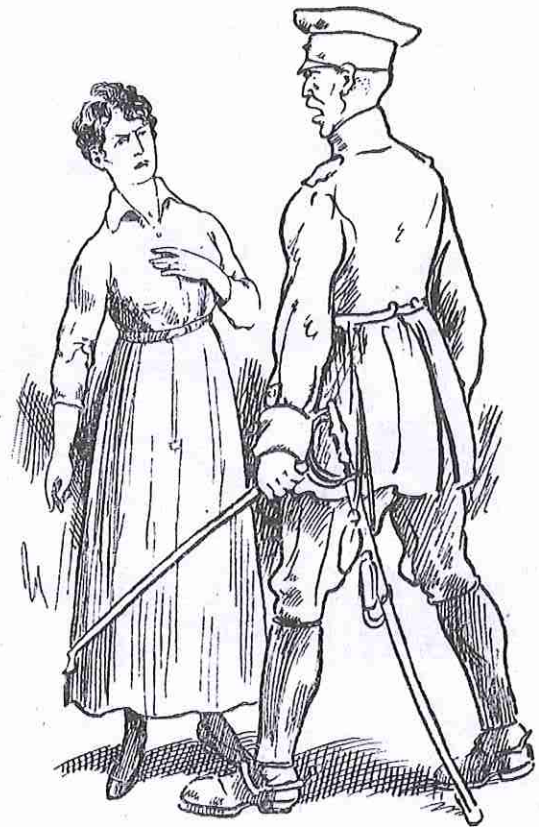
“Wanneer dan ?”

“Gisteren, om negen uur in den avond ! En het dorp zal daarom plat gelegd worden !”

“Dat kan niet, antwoordde het meisje koelbloedig. Gisteren avond, om negen uur, zaten er twintig Duitschers in mijn huis, en niemand heeft geroerd !”

“Waar zijn de soldaten ? Zoudt gij hen herkennen?”

“Ja !” antwoordde zij.

Hij wandelde met haar door het dorp. De ongelukkige begon te wanhopen, toen zij al meteen uitriep :

“Daar is er een !”

Deze bevestigde de verklaring van de vrouw, en aldus werd het dorp gered.

Wordt vervolgd